

Φυσική

Β΄ Γυμνασίου

επαναληπτικό φυλλάδιο

Ελένη Τζιάμου

αξία

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Φυσική Β΄ Γυμνασίου
Επαναληπτικό φυλλάδιο

Φυσική Β΄ Γυμνασίου Επαναληπτικό φυλλάδιο

Συγγραφή & επιμέλεια: Ελένη Τζιάμου
Καλλιτεχνική επιμέλεια: Κώστας Παπαλέξης

© Φροντιστήρια «Αξία», 2016
Σοφ. Βενιζέλου 79, 152 32 Χαλάνδρι Αττικής
Τηλ.: 2106857667. Φαξ: 2106857667
axia.edu.gr

Η κατά οποιονδήποτε τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση, ολική ή μερική αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση και εν γένει κάθε εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου, επιτρέπεται μόνο με την έγγραφη άδεια του Εκδότη.

Φυσική Β΄ Γυμνασίου
Επαναληπτικό φυλλάδιο

Ελένη Τζιάμου

Φροντιστήρια «Αξία»

1. Εισαγωγή

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) Ποια μεγέθη ονομάζονται θεμελιώδη και ποια παράγωγα; Να δώσετε παραδείγματα.
- 2) Πώς ορίζεται η πυκνότητα ενός υλικού; Να γράψετε την αντίστοιχη μαθηματική σχέση.
- 3) Ποιες οι μονάδες μέτρησης του μήκους, της μάζας και του χρόνου στο διεθνές σύστημα μονάδων (S.I.);
- 4) Να περιγράψετε τον τρόπο με τον οποίο θα μετρούσατε τον όγκο ενός στερεού ακανόνιστου σχήματος με τη βοήθεια ενός ογκομετρικού κυλίνδρου.

Ασκήσεις

- 1) Να βρείτε πόσα μέτρα είναι τα :
α) 0,065 km β) 320 cm γ) 25.000 μm δ) 45 dm ε) 750 mm
- 2) Να βρείτε πόσα χιλιοστάμετρα (mm) είναι τα :
α) 0,04 dm β) 0,002 km γ) 0,45 m δ) 0,1 cm ε) 10^6 μm
- 3) Να βρείτε πόσα δευτερόλεπτα είναι τα :
α) 3.600 ms β) 45 min γ) $1/3$ h
- 4) Η χρονική διάρκεια μιας ταινίας είναι 120 min. Να βρείτε το χρόνο αυτό σε h, σε sec και ms.
- 5) Να βρείτε πόσα χιλιόγραμμα (kg) είναι :
α) 4.500 gr β) 0,02 τόνοι γ) 3.000 mg
- 6) Ένα κομμάτι ξύλου κόβεται σε δύο ίσα κομμάτια. Η πυκνότητα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

του κάθε κομματιού θα είναι:

α) η μισή του αρχικού β) διπλάσια του αρχικού γ) ίδια.

Να αιτιολογήσετε

7) Δύο σώματα Α και Β έχουν ίσους όγκους ($V_A = V_B$) και ισχύει

$P_A > P_B$. Τότε:

α) $m_A = m_B$ β) $m_A < m_B$ γ) $m_A > m_B$

8) Για ένα συγκεκριμένο υλικό σας δίνονται τα παρακάτω στοιχεία:

Να συμπληρώσετε τον πίνακα.

Όγκος (cm ³)	Μάζα (gr)	Πυκνότητα (g/cm ³)
20	10	
	12	
10		

9) Ένας σταυρός ζυγίζει 77,2 gr. Αν η πυκνότητα του χρυσού είναι 19,32 gr/cm³, να υπολογίσετε τον όγκο του.

10) Γεμίζουμε δύο δοχεία Α και Β με οινόπνευμα. Η μάζα του οιοπνεύματος στο δοχείο Α είναι $m_A = 150$ gr, ενώ στο δοχείο Β είναι $m_B = 100$ gr. Ο όγκος του δοχείου Α είναι $V_A = 180$ cm³. Να βρείτε τον όγκο V_B του δοχείου Β.

11) Να εκφράσετε τον όγκο $V = 2 \cdot 10^4$ cm³ σε:

α) m³ β) L γ) mL δ) dm³ ε) mm³

12) Δύο δοχεία Α και Β έχουν όγκους $V_A = 20$ L και $V_B = 18.000$ mL αντίστοιχα. Ποιο από τα 2 έχει μεγαλύτερο όγκο;

13) Η μάζα μιας πέτρας ακανόνιστου σχήματος είναι $m = 120$ gr. Αν βυθίσουμε την πέτρα σ' έναν ογκομετρικό κύλινδρο που περιέχει νερό, τότε η στάθμη του νερού στο δοχείο ανεβαίνει και από την αρχική ένδειξη των 156 ml φτάνει τελικά στην ένδειξη των 256 ml. Να βρείτε την πυκνότητα της πέτρας.

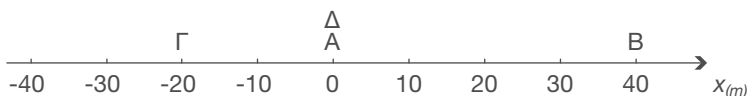
2. Κινήσεις

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) α) Ποια μεγέθη ονομάζονται μονόμετρα και ποια διανυσματικά;
β) Να κατατάξετε τα παρακάτω φυσικά μεγέθη σε μονόμετρα και διανυσματικά: *μήκος, χρόνος, μάζα, θέση, πυκνότητα, απόσταση, μετατόπιση, όγκος, δύναμη, ταχύτητα, θερμοκρασία.*
- 2) Τι ονομάζουμε μετατόπιση και πώς την υπολογίζουμε; Η μετατόπιση μπορεί να πάρει αρνητικές τιμές;
- 3) Τι ονομάζουμε μήκος διαδρομής; Το μήκος της διαδρομής μπορεί να πάρει αρνητικές τιμές;
- 4) α) Τι ονομάζουμε χρονική στιγμή και τι χρονικό διάστημα;
β) Ένα χρονόμετρο δίνει απάντηση στο ερώτημα «πότε συνέβη» ή «πόσο διαρκεί»;
- 5) α) Τι ορίζουμε ως μέση και τι ως στιγμιαία ταχύτητα;
β) Ποια η μονάδα μέτρησης της ταχύτητας στο S.I.;
γ) Το κοντέρ ενός αυτοκινήτου μετρά τη μέση ή τη στιγμιαία ταχύτητα;
- 6) α) Τι ονομάζουμε ευθύγραμμη ομαλή κίνηση;
β) Να γράψετε τις εξισώσεις κίνησης για την ευθύγραμμη ομαλή κίνηση και να κάνετε τα διαγράμματα ταχύτητας / χρόνου και θέσης / χρόνου.

Ασκήσεις

- Ένα κινητό κινείται ευθύγραμμα. Αρχικά βρίσκεται στη θέση $x_1 = 3 \text{ m}$, μετά στη θέση $x_2 = 5 \text{ m}$ και τελικά στη θέση $x_3 = -6 \text{ m}$. Να υπολογίσετε τη μετατόπιση και το διάστημα που διάνυσε το σώμα. Να σχεδιάσετε σε άξονα τα διανύσματα θέσης και μετατόπισης.
- Ένα κινητό τη χρονική στιγμή t_0 βρίσκεται στη θέση $x_0 = -10 \text{ m}$ και τη χρονική στιγμή t_1 στη θέση x_1 . Να βρείτε τη θέση x_1 , αν η μετατόπιση του κινητού στο χρονικό διάστημα $\Delta t = t_1 - t_0$ είναι:
  - $\Delta x = +5 \text{ m}$
  - $\Delta x = -10 \text{ m}$
  - $\Delta x = +10 \text{ m}$.
- Ένα κινητό πραγματοποιεί τη διαδρομή ΑΒΓΔ που φαίνεται στο παρακάτω σχήμα.

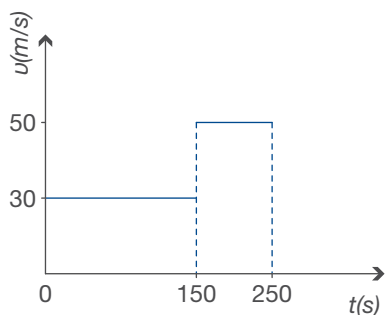

Να υπολογίσετε:

- τη μετατόπιση του κινητού
  - το διάστημα (μήκος διαδρομής) που διάνυσε.
- Για ένα κινητό που κινείται πάνω σε ευθεία να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα.

$x_1 \text{ (m)}$	$x_2 \text{ (m)}$	$\Delta x \text{ (m)}$
+5	-3	
	+6	+9
0	+4	
+8	0	
+2	+2	

- 5) Να συγκρίνετε τις ταχύτητες $u_1 = 72 \text{ m/s}$ και $u_2 = 72 \text{ km/h}$.
- 6) Ένα κινητό κινείται ευθύγραμμα. Τη χρονική στιγμή $t_1 = 2 \text{ sec}$ βρίσκεται στη θέση $x_1 = -3 \text{ m}$ και τη χρονική στιγμή $t_2 = 5 \text{ sec}$ στη θέση $x_2 = 9 \text{ m}$. Να υπολογίσετε τη μετατόπιση και την ταχύτητά του.
- 7) Δύο πόλεις Α και Β βρίσκονται πάνω στον ίδιο ευθύγραμμο δρόμο. Ένας ποδηλάτης φτάνει απ' την πόλη Α στην πόλη Β μέσα σε χρόνο $\Delta t = 40 \text{ min}$, αν κινηθεί με μέση ταχύτητα $u_\mu = 10 \text{ m/s}$. Να βρείτε την απόσταση των δύο πόλεων σε μέτρα (m) και σε χιλιόμετρα (km).
- 8) Κινητό εκτελεί ευθύγραμμη ομαλή κίνηση και σε χρονικό διάστημα $\Delta t_1 = 5 \text{ s}$ μετατοπίζεται κατά $\Delta x_1 = 20 \text{ m}$. Να βρείτε:
- Την ταχύτητά του.
  - Τη μετατόπισή του σε χρονικό διάστημα $\Delta t_2 = 8 \text{ sec}$.
  - Το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο μετατοπίζεται κατά $\Delta x_3 = 60 \text{ m}$.
- 9) Ο Χρήστος πηγαίνει από το σπίτι του στο σχολείο σε χρόνο $\Delta t_1 = 10 \text{ min}$ όταν περπατά με σταθερή $u_1 = 2 \text{ m/s}$. Σε πόσο χρόνο διανύει την ίδια διαδρομή η αδερφή του Αθηνά, όταν περπατά κι αυτή με σταθερή ταχύτητα $u_2 = 1,2 \text{ m/s}$;
- 10) Η γραφική παράσταση του παρακάτω σχήματος αναφέρεται σε μια ευθύγραμμη κίνηση ενός κινητού. Να υπολογιστεί η συνολική απόσταση που διανύει το κινητό καθώς και η μέση ταχύτητά του.

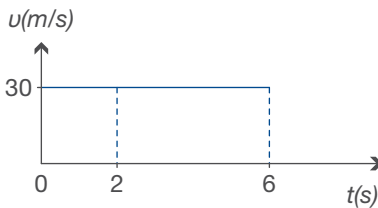

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

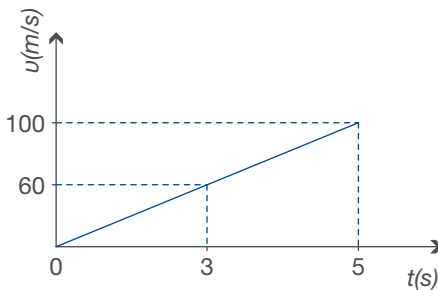
- 11) Ένα σώμα κάνει ευθύγραμμη ομαλή κίνηση.
α) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα.
β) Να κάνετε τα διαγράμματα ταχύτητας / χρόνου και θέσης / χρόνου.

$x(m)$	$t(s)$	$u(m/s)$
20	4	
60		
	20	

- 12) Ένα κινητό κινείται ευθύγραμμα και τη χρονική στιγμή $t_0 = 0 \text{ sec}$ βρίσκεται στη θέση $x_0 = 0 \text{ m}$. Η ταχύτητά του σε συνάρτηση με το χρόνο φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

- α) Να βρείτε τη μετατόπιση του κινητού στο χρονικό διάστημα από $t_1 = 2 \text{ s}$ έως $t_2 = 6 \text{ sec}$.
β) Να βρείτε τη θέση του κινητού τις χρονικές στιγμές t_1 και t_2 .
γ) Να κάνετε το διάγραμμα θέσης / χρόνου.
- 13) Με τη βοήθεια του παρακάτω διαγράμματος να υπολογίσετε την ταχύτητα του σώματος.

3. Δυνάμεις

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) α) Τι ονομάζουμε δύναμη; Ποια η μονάδα μέτρησης της δύναμης στο S.I.;
β) Η δύναμη είναι μονόμετρο ή διανυσματικό μέγεθος;
γ) Ποιες είναι οι δύο κατηγορίες στις οποίες διακρίνουμε τις δυνάμεις;
Να δώσετε παραδείγματα.
- 2) Να διατυπώσετε το νόμο του Hooke.
- 3) α) Ποια δύναμη ονομάζουμε βάρος;
β) Ποια είναι η διεύθυνση και η φορά του βάρους ενός σώματος;
γ) Από τι εξαρτάται το βάρος ενός σώματος μάζας m ;
- 4) Να αναφέρετε πέντε διαφορές μεταξύ μάζας και βάρους.
- 5) Ποια δύναμη ονομάζουμε τριβή;
- 6) α) Γιατί όταν χιονίζει, πρέπει να τοποθετούμε στα λάστιχα του αυτοκινήτου αλυσίδες;
β) Σπρώχνεις ένα βιβλίο με το χέρι σου πάνω στο θρανίο. Το βιβλίο γλιστράει για λίγο και μετά σταματάει. Γιατί συμβαίνει αυτό;
γ) Ρίχνουμε ένα κιβώτιο πάνω σε μη λείο οριζόντιο δάπεδο και το αφήνουμε να κινηθεί ελεύθερα. Να σχεδιάσετε τις δυνάμεις που ασκούνται στο κιβώτιο κατά την κίνησή του.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

- 7) α) Να διατυπώσετε τον πρώτο νόμο του Νεύτωνα.
β) Τι ονομάζουμε αδράνεια; Ποια η σχέση της με τη μάζα των σωμάτων;
γ) Δύο κιβώτια μάζας 1 kg το καθένα είναι κατασκευασμένα το ένα από χαρτί και το άλλο από σίδηρο. Ποιο έχει τη μεγαλύτερη αδράνεια;
- 8) Στα καθίσματα των αυτοκινήτων και πίσω απ' το κεφάλι των επιβατών υπάρχει ένα μαξιλαράκι. Πού νομίζετε ότι εξυπηρετεί; Κατά την επιτάχυνση ή κατά το φρενάρισμα του αυτοκινήτου;
- 9) Ένα σώμα κινείται με σταθερή ταχύτητα. Τι γνωρίζετε για τη συνισταμένη των δυνάμεων που ασκείται σ' αυτό;
- 10) α) Να διατυπώσετε τον τρίτο νόμο του Νεύτωνα.
β) Η δράση είναι το αίτιο της αντίδρασης;
- 11) Μπορούμε να βρούμε τη συνισταμένη της δράσης και της αντίδρασης; Αιτιολογήστε.
- 12) Ένα ποδήλατο συγκρούεται μετωπικά μ' ένα αυτοκίνητο. Μεγαλύτερη δύναμη δέχεται το ποδήλατο ή το αυτοκίνητο; Αιτιολογήστε.

Ασκήσεις

- 1) Σ' ένα ελατήριο ασκούμε δυνάμεις. Αφού συμπληρώσετε τον πίνακα, να κάνετε το διάγραμμα της δύναμης σε συνάρτηση με την επιμήκυνση του ελατηρίου.

Δύναμη (N)	5		20	
Επιμήκυνση (cm)	10	16		20

- 2) α) Αν $F_1 = 10 \text{ N}$, $F_2 = 3 \text{ N}$, $F_3 = 5 \text{ N}$, να υπολογίσετε και να σχεδιάσετε τη συνισταμένη δύναμη.

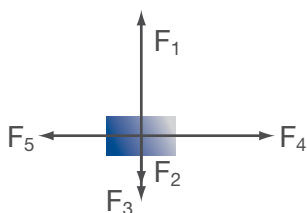
- β) Αν $F_1 = 40 \text{ N}$, $F_2 = 20 \text{ N}$, $F_3 = 50 \text{ N}$ και $F_4 = 30 \text{ N}$, να υπολογίσετε και να σχεδιάσετε τη συνισταμένη δύναμη.

- 3) Αν η συνισταμένη των δυνάμεων είναι ίση με μηδέν, να βρείτε το μέτρο της F_2 .

- 4) Αν $F_1 = 15 \text{ N}$, $F_2 = 5 \text{ N}$, $F_3 = 7 \text{ N}$, $F_4 = 16 \text{ N}$ και $F_5 = 12 \text{ N}$, να υπολογίσετε και να σχεδιάσετε τη συνισταμένη των δυνάμεων.

- 5) Το κιβώτιο του σχήματος κινείται με σταθερή ταχύτητα. Αν γνωρίζετε ότι $F_1 = 10 \text{ N}$ και $F_2 = 5 \text{ N}$, να υπολογίσετε τη δύναμη F_3 .

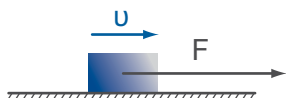

- 6) Στο σώμα του παρακάτω σχήματος ασκούμε οριζόντια δύναμη $F = 6 \text{ N}$ με αποτέλεσμα το σώμα να κινείται με σταθερή ταχύτητα.

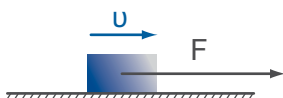
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

Η μάζα του σώματος είναι $m = 0,2 \text{ kg}$. Να υπολογίσετε:

- Την τριβή (T).
  - Την κάθετη αντίδραση (N) που ασκεί ο δάπεδο στο σώμα.
  - Τη συνισταμένη δύναμη που ασκεί το δάπεδο στο σώμα.
- Δίνεται $g = 10 \text{ m/s}^2$.

- 8) Ένας άνθρωπος βάρους $W = 750 \text{ N}$ στέκεται ακίνητος στην επιφάνεια της Γης.
- Να σχεδιάσετε τις δυνάμεις που δέχεται ο άνθρωπος και να υπολογίσετε τη δύναμη που του ασκείται από το έδαφος.
  - Να υπολογίσετε την αντίδραση στη δύναμη του βάρους που δέχεται ο άνθρωπος. Ποιο σώμα δέχεται αυτή τη δύναμη;
- 9) Το κιβώτιο του παρακάτω σχήματος έχει μάζα $m = 10 \text{ kg}$. Ένας άνθρωπος τραβάει το κιβώτιο με δύναμη $F = 50 \text{ N}$. Αν το κιβώτιο κινείται με σταθερή ταχύτητα $u = 5 \text{ m/s}$ να βρείτε:
- Ποιες δυνάμεις ασκούνται στο κιβώτιο, να τις σχεδιάσετε και να υπολογίσετε τα μέτρα τους.
  - Πόση είναι η δύναμη που ασκεί το κιβώτιο στον άνθρωπο;
  - Πόση θα είναι η μετατόπιση του κιβωτίου μέσω σε χρόνο $t = 2 \text{ min}$;
- Δίνεται: $g = 10 \text{ m/s}^2$.

4. Πίεση

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) α) Τι ονομάζουμε πίεση; Ποια είναι η μονάδα μέτρησής της; Η πίεση είναι μονόμετρο ή διανυσματικό μέγεθος;
β) Πότε βουλιάζουμε περισσότερο στο χιόνι; Όταν φοράμε παπούτσια ή παγοπέδιλα; Γιατί;
- 2) α) Τι ονομάζουμε υδροστατική πίεση και από ποιους παράγοντες εξαρτάται;
β) Με ποια όργανα μετράμε την υδροστατική πίεση;
- 3) Κατά την διάρκεια αγώνων κολύμβησης πέφτουν στην πισίνα 10 κολυμβητές. Θα αυξηθεί ή θα ελαττωθεί η υδροστατική πίεση στην πισίνα; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
- 4) Στους πυθμένες δύο δοχείων Α και Β επικρατεί η ίδια υδροστατική πίεση. Αν ρ_A και ρ_B οι πυκνότητες των υγρών των δοχείων Α και Β αντίστοιχα και γνωρίζοντας ότι ισχύει $h_B = 2 h_A$ όπου h_A, h_B το βάθος από την ελεύθερη επιφάνεια των υγρών για τα δοχεία Α και Β, να διαλέξετε τη σωστή απάντηση:
α) $\rho_A > \rho_B$
β) $\rho_A = \rho_B$
γ) $\rho_A < \rho_B$
- 5) α) Τι ονομάζουμε ατμοσφαιρική πίεση; Που οφείλεται;
β) Από ποιόν παράγοντα εξαρτάται;
γ) Με ποια όργανα μετράμε την ατμοσφαιρική πίεση;

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

- 6) α) Από ένα άδειο πλαστικό μπουκάλι αφαιρούμε τον αέρα με τη βοήθεια μιας αντλίας. Τα μπουκάλι θα παραμορφωθεί; Γιατί;
β) Για ποιο λόγο δεν αισθανόμαστε την επίδραση της ατμοσφαιρικής πίεσης;
- 7) Να διατυπώσετε την αρχή του Pascal.
- 8) Γιατί οι δεξαμενές υδροδότησης των πόλεων κατασκευάζονται σε υψηλότερα σημεία;
- 9) Τι ονομάζουμε άνωση; Από ποιους παράγοντες εξαρτάται;
- 10) Να διατυπώσετε την Αρχή του Αρχιμήδη.
- 11) α) Πότε ένα σώμα επιπλέει στο νερό και πότε βυθίζεται;
β) Να γράψετε την συνθήκη πλεύσης.
- 12) Δύο σώματα από διαφορετικό υλικό επιπλέουν στο λάδι. Για να δέχονται τα σώματα την ίδια άνωση πρέπει να έχουν:
α) ίδιο όγκο
β) ίδιο βάρος
γ) ίδιο σχήμα
Να επιλέξετε την σωστή απάντηση.

Ασκήσεις

- 1) Ένα κιβώτιο έχει εμβαδόν βάσης $A = 3.000 \text{ cm}^2$ και τοποθετείται σε οριζόντιο δάπεδο το οποίο δεν θέλουμε να δεχτεί πίεση μεγαλύτερη από 4 N/cm^2 . Ποια είναι η μεγαλύτερη τιμή που μπορεί να έχει το βάρος του κιβωτίου;
- 2) Ένα τραπέζι έχει βάρος $W = 250 \text{ N}$ και στηρίζεται σε οριζόντιο δάπεδο με τέσσερα πόδια που το καθένα έχει εμβαδό βάσης $A = 5 \text{ cm}^2$.
α) Πόση πίεση ασκεί το κάθε πόδι του τραπεζιού στο δάπεδο;
β) Αν τοποθετήσουμε πάνω στο τραπέζι ένα κιβώτιο βάρους $W' = 50 \text{ N}$, πόση είναι η νέα πίεση που ασκεί το κάθε πόδι του τραπεζιού;

- 3) Ένα υποβρύχιο βρίσκεται σε βάθος 20 m.
 α) Πόση είναι η υδροστατική πίεση σ' αυτό το βάθος;
 β) Τι δύναμη πρέπει να ασκήσουμε για να ανοίξουμε σε αυτό το βάθος, μια καταπακτή εμβαδού $0,25 \text{ m}^2$;
- 4) Η υδροστατική πίεση σε βάθος $h_1 = 20 \text{ m}$ από την επιφάνεια της θάλασσας είναι $P_1 = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$. Πόση είναι η υδροστατική πίεση:
 α) Σε βάθος $h_2 = 10 \text{ m}$ από την επιφάνεια της θάλασσας.
 β) Σε βάθος $h_3 = 50 \text{ m}$.
 γ) Στην επιφάνεια της θάλασσας.
- 5) Σε έναν τόπο η ατμοσφαιρική πίεση είναι $P_{\text{ατμ}} = 8,66 \text{ N/cm}^2$. Αν πραγματοποιήσουμε στον τόπο αυτό το πείραμα του Τορικέλι, πόσο θα είναι το ύψος του υδραργύρου μέσα στο σωλήνα;
 Δίνεται η πυκνότητα του υδρογόνου: $\rho_{\text{υδρ}} = 13,6 \text{ g/cm}^3$.
- 6) Ένας άνθρωπος μάζας $m = 60 \text{ kg}$ επιπλέει στην επιφάνεια νερού πρισίνας.
 α) Πόσο είναι το μέτρο της άνωσης που του ασκείται;
 β) Πόσος είναι ο όγκος του σώματος του που είναι βυθισμένος στο νερό;
 γ) Πόση δύναμη ασκεί ο άνθρωπος στο νερό;
 Δίνεται: $\rho_{\text{νερού}} = 1.000 \text{ kg/m}^3$ και $g = 10 \text{ m/s}^2$
- 7) Ένας κύβος όγκου $V = 800 \text{ cm}^3$ και πυκνότητας $\rho = 600 \text{ kg/m}^3$ επιπλέει στο νερό. Πόσος είναι ο όγκος του τμήματος του κύβου που είναι βυθισμένος στο νερό;
 Δίνεται: $\rho_{\text{νερού}} = 1.000 \text{ kg/m}^3$ και $g = 10 \text{ m/s}^2$
- 8) Ένα σώμα έχει όγκο $V = 100 \text{ cm}^3$ και το βάρος του στον αέρα είναι $W = 20 \text{ N}$.
 α) Πόσο θα είναι το βάρος του W' όταν αυτό βρίσκεται ολόκληρο μέσα σ' ένα δοχείο με νερό;
 β) Πόσο θα είναι το βάρος του W' όταν είναι βυθισμένο το μισό μέσα στο νερό. Δίνεται: $\rho_{\text{νερού}} = 1000 \text{ kg/m}^3$ και $g = 10 \text{ m/s}^2$.

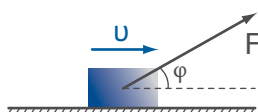
5. Ενέργεια

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) α) Πως ορίζεται το έργο μιας δύναμης;
β) Πότε το έργο μιας δύναμης είναι θετικό και πότε αρνητικό; Πότε είναι μηδέν; Να δώσετε παραδείγματα;
γ) Το έργο είναι μονόμετρο ή διανυσματικό μέγεθος;
- 2) α) Γιατί το έργο της τριβής είναι πάντα αρνητικό;
β) Δώστε παραδείγματα όπου το έργο του βάρους είναι θετικό, αρνητικό ή μηδέν.
- 3) α) Πότε λέμε ότι ένα σώμα έχει κινητική ενέργεια;
β) Πότε λέμε ότι ένα σώμα έχει δυναμική ενέργεια;
γ) Ποιοι τύποι δίνουν την κινητική ενέργεια και τη βαρυτική δυναμική ενέργεια ενός σώματος;
- 4) Ποια είναι η μονάδα μέτρησης του έργου και της ενέργειας στο S.I.;
- 5) Τι ονομάζεται μηχανική ενέργεια ενός σώματος;
- 6) Τι εννοούμε όταν λέμε ότι η συνολική ενέργεια ενός σώματος διατηρείται;
- 7) α) Πώς ορίζεται η ισχύς μιας μηχανής; Να δώσετε και τον αντίστοιχο μαθηματικό τύπο.
β) Πώς μπορεί να γραφεί η ισχύς που προσφέρεται σ' ένα σώμα που κινείται με σταθερή ταχύτητα;
γ) Ποια η μονάδα μέτρησης της ισχύος στο S.I.;
- 8) Πώς ορίζεται η απόδοση μιας μηχανής;

Ασκήσεις

- 1) Σώμα μάζας $m = 5 \text{ kg}$ ηρεμεί σε οριζόντιο επίπεδο. Στο σώμα αρχίζει να ασκείται σταθερή οριζόντια δύναμη $F = 100 \text{ N}$. Αν η δύναμη της τριβής μεταξύ σώματος και επιπέδου είναι $T = 40 \text{ N}$ και το σώμα μετατοπίζεται κατά $\Delta x = 20 \text{ m}$, να βρείτε:
  - α) Το έργο της δύναμης F .
  - β) Το έργο της τριβής.
  - γ) Τα έργα του βάρους και της κάθετης αντίδρασης.
- 2) Ένας αθλητής της άρσης βαρών ανυψώνει τη μπάρα που έχει βάρος 200 N σε ύψος 2 m από το έδαφος. Πόσο έργο παρήγαγε ο αθλητής; Πόσο είναι το έργο του βάρους της μπάρας;
- 3) Ένα σώμα κινείται σε οριζόντιο επίπεδο με σταθερή ταχύτητα. Το έργο της οριζόντιας δύναμης F που κινεί το σώμα είναι $+20 \text{ J}$. Πόσο είναι το έργο:
  - α) Της τριβής.
  - β) Του βάρους.
  - γ) Της συνισταμένης δύναμης.
- 4) Το σώμα του σχήματος κινείται με σταθερή ταχύτητα στο οριζόντιο επίπεδο. Στο σώμα ασκείται η δύναμη $F = 20 \text{ N}$ που σχηματίζει γωνία $\phi = 60^\circ$ με το οριζόντιο επίπεδο.

- α) Να αναλύσετε τη δύναμη F σε μια οριζόντια και μια κάθετη συνιστώσα και να υπολογίσετε τα μέτρα τους.
  - β) Ποιο είναι το μέτρο της τριβής που ασκείται στο σώμα;
  - γ) Να υπολογίσετε τα έργα όλων των δυνάμεων που ασκούνται στο σώμα.
- 5) Ένα βιβλίο με μάζα $m = 4 \text{ kg}$ τοποθετείται σε ένα ράφι που βρίσκεται σε ύψος $h = 2 \text{ m}$ απ' το πάτωμα. Πόση είναι η βαρυτική ενέργεια του βιβλίου σε σχέση:
    - α) Με το πάτωμα.
    - β) Με το κεφάλι ενός παιδιού που έχει ύψος $1,60 \text{ m}$.

- 6) Ένα όχημα μάζας $m = 500 \text{ kg}$ κινείται με ταχύτητα $u_1 = 20 \text{ m/s}$. Ο οδηγός πατάει το γκάζι με αποτέλεσμα η ταχύτητα του οχήματος να γίνει $u_2 = 25 \text{ m/s}$.
- Na υπολογίσετε την αρχική και την τελική κινητική ενέργεια του οχήματος.
  - Πόσο αυξήθηκε η κινητική του ενέργεια;
- 7) Ένα σώμα μάζας $m = 0,5 \text{ kg}$ αφήνεται να πέσει ελεύθερα από ύψος $h = 1,8 \text{ m}$.
- Πόσο είναι το μέτρο της ταχύτητας του σώματος όταν φτάνει στο έδαφος;
  - Αν η μάζα του σώματος ήταν 100 kg το αποτέλεσμα θα ήταν διαφορετικό; Τι συμπέρασμα βγάζετε;
Δίνεται $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- 8) Σώμα ρίχνεται κατακόρυφα προς τα πάνω με ταχύτητα $u = 20 \text{ m/s}$. Σε ποιο ύψος αποκτά τη μέγιστη δυναμική ενέργεια; Αντίσταση αέρα αμελητέα και $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- 9) Ένα σώμα μάζας m βρίσκεται σε ύψος $h = 100 \text{ m}$ και έχει δυναμική ενέργεια $U = 1.000 \text{ J}$. Το σώμα αφήνεται να πέσει ελεύθερα. Να βρείτε:
- Τη μάζα του σώματος.
  - Τη δυναμική και κινητική του ενέργεια σε ύψος $h = 40 \text{ m}$.
  - Τη δυναμική και κινητική του ενέργεια όταν φτάνει στο έδαφος.
  - Την ταχύτητα με την οποία φτάνει στο έδαφος.
Δίνεται $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- 10) Μια μηχανή παράγει έργο 2.400 J σε χρόνο 2 min .
- Πόση είναι η ισχύς της μηχανής;
  - Όταν η μηχανή λειτουργεί για $t = 5 \text{ min}$ πόσο έργο παράγει;
- 11) Ένα σώμα κινείται σε οριζόντιο επίπεδο υπό την επίδραση μιας δύναμης $F = 20 \text{ N}$ με σταθερή ταχύτητα $u = 10 \text{ m/s}$.
- Πόση είναι η δύναμη της τριβής που ασκείται στο σώμα;
  - Πόση απόσταση θα έχει διανύσει σε χρόνο $t = 5 \text{ sec}$;
  - Ποιο είναι το έργο και ποια η ισχύς της δύναμης F ;

6. Θερμότητα

Ερωτήσεις Θεωρίας

- 1) Τι ονομάζεται θερμοκρασία;
- 2) Ποια η σχέση που συνδέει τη θερμοκρασία σε βαθμούς Κελσίου:
  - α) με τη θερμοκρασία σε βαθμούς Κέλβιν
  - β) με τη θερμοκρασία σε βαθμούς Φαρενάιτ
- 3)
  - α) Τι ονομάζεται θερμότητα;
  - β) Είναι σωστή η έκφραση: «ένα σώμα έχει θερμότητα»;
Αιτιολογήστε την απάντησή σας.
- 4) Πότε λέμε ότι δύο σώματα βρίσκονται σε θερμική ισορροπία;
- 5)
  - α) Ποιος είναι ο νόμος της θερμιδομετρίας; Να γράψετε τον μαθηματικό τύπο εξηγώντας το κάθε σύμβολο.
  - β) Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η θερμότητα που απορροφά ένα σώμα;
- 6)
  - α) Τα είναι οι δομικοί λίθοι ενός σώματος;
  - β) Πώς σχετίζεται η κινητικότητα των δομικών λίθων με τη θερμοκρασία τους;
- 7) Τι ονομάζουμε θερμική ενέργεια ενός σώματος και από τι εξαρτάται;
- 8) Τι ονομάζουμε εσωτερική ενέργεια ενός σώματος;

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

- 9) α) Τι ονομάζουμε θερμική διαστολή και συστολή;
β) Τα αέρια, τα υγρά ή τα στερεά εμφανίζουν μεγαλύτερη διαστολή κατά τη θέρμανσή τους. Να τα κατατάξετε με αύξουσα σειρά.
- 10) Να γράψετε τους τύπους υπολογισμού:
α) Της γραμμικής διαστολής ενός στερεού.
β) Της διαστολής ενός υγρού.
Σε κάθε περίπτωση να εξηγείτε το κάθε σύμβολο.
- 11) Τι γνωρίζετε για τη διαστολή του νερού;

Ασκήσεις

- 1) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα.

Θ (°C)	T(K)	T (°F)
	310	
27		
		-36

- 2) Πόση θερμότητα πρέπει να μεταφερθεί σε 200 gr νερού θερμοκρασίας 15°C για να τετραπλασιαστεί η θερμοκρασία του; Δίνεται η ειδική θερμότητα του νερού $C_v = 4.200 \text{ J/kg}^\circ\text{C}$.
- 3) Ίσα ποσά θερμότητας προσφέρονται σε 2 kg αλουμινίου θερμοκρασίας 20°C και σε 2 kg χαλκού θερμοκρασίας 10°C. Αν η τελική θερμοκρασία του χαλκού είναι 50°C, πόση θα είναι η τελική θερμοκρασία του αλουμινίου;
Δίνονται οι ειδικές θερμότητες: $C_{\text{αλουμ}} = 900 \text{ J/kg}^\circ\text{C}$ και $C_{\text{χαλ}} = 385 \text{ J/kg}^\circ\text{C}$.
- 4) Ένα μεταλλικό κουτί έχει μάζα $m = 500 \text{ gr}$ και απορροφά θερμότητα 500 J, με αποτέλεσμα η θερμοκρασία του να αυξάνεται από τους 20°C στους 30°C. Να υπολογίσετε την ειδική θερμότητα του μετάλλου.

- 5) Μια ποσότητα λαδιού μάζας $m = 1 \text{ kg}$ θερμαίνεται μεταφέροντας της ποσό θερμότητας $0,5 \text{ kJ}$. Να βρείτε:
- Πόσο αυξήθηκε η θερμοκρασία του λαδιού.
  - Το ποσό της θερμότητας που πρέπει να μεταφέρουμε σε ποσότητα νερού ίδιας μάζας για να έχουμε την ίδια αύξηση θερμοκρασίας με αυτή του λαδιού.
- Δίνονται οι ειδικές θερμότητες: $C_{\text{λαδιού}} = 1.950 \text{ J/kg}^\circ\text{C}$ και $C_{\text{νερού}} = 4.200 \text{ J/kg}^\circ\text{C}$.
- 6) Μια δεξαμενή περιέχει 100 L νερού. Πόσο θα αυξηθεί ο όγκος της ποσότητας του νερού αν η θερμοκρασία του αυξηθεί από τους 10°C στους 30°C ;
Δίνεται ο συντελεστής διαστολής όγκου του νερού $\alpha_v = 0,21 \cdot 10^{-3} (1/^\circ\text{C})$.
- 7) Ορισμένη ποσότητα αερίου έχει όγκο 500 ml σε θερμοκρασία 10°C . Διατηρώντας σταθερή την πίεση θερμαίνουμε το αέριο σε θερμοκρασία 50°C . Ποιος θα είναι ο νέος όγκος του αερίου;
- 8) Μια σιδερένια ράβδος όταν θερμαίνεται από τους 0°C στους 100°C επιμηκύνεται κατά 1 cm . Αν γνωρίζετε ότι το αρχικό μήκος της ράβδου ήταν $8,33 \text{ m}$ να υπολογίσετε:
- Το συντελεστή γραμμικής διαστολής της σιδερένιας ράβδου.
  - Την αύξηση του μήκους μιας σιδερένιας βέργας που έχει μήκος 15 m όταν θερμανθεί από τους 20°C στους 50°C .

7. Αλλαγές κατάστασης

Ερωτήσεις Θεωρίας

- 1) Τι ονομάζουμε τήξη και τι θερμοκρασία τήξης;
- 2) Τι ονομάζουμε πήξη και τι θερμοκρασία πήξης;
- 3) α) Τι ισχύει για τη θερμοκρασία ενός σώματος κατά τη διάρκεια αλλαγής κατάστασης;
β) Ποια η σχέση μεταξύ της θερμοκρασίας τήξης και της θερμοκρασίας πήξης ενός σώματος;
- 4) α) Τι ονομάζουμε βρασμό;
β) Τι ονομάζουμε υγροποίηση;
γ) Τι ονομάζουμε εξάχνωση;
- 5) α) Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η θερμότητα που μεταφέρεται σ' ένα σώμα κατά την τήξη του; Να γράψετε την αντίστοιχη μαθηματική σχέση.
β) Τι ισχύει για τη θερμότητα που μεταφέρεται κατά την πήξη;
- 6) α) Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η θερμότητα που μεταφέρεται σ' ένα υγρό κατά το βρασμό του; Να γράψετε την αντίστοιχη μαθηματική σχέση.
β) Τι ισχύει για τη θερμότητα που μεταφέρεται κατά την υγροποίηση;

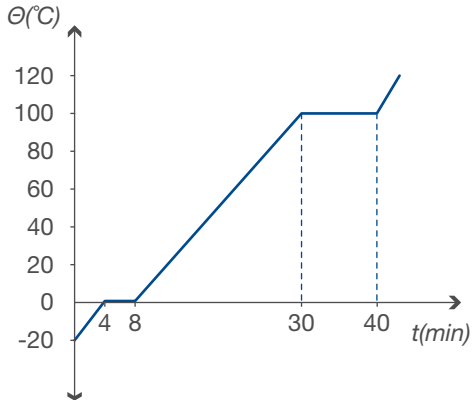
- 7) Κατά την αλλαγή της κατάστασης ενός σώματος πώς επηρεάζονται η μάζα και ο όγκος του;
- 8) α) Σε τι διαφέρει η εξάτμιση από το βρασμό;
β) Σε τι διαφέρει η συμπύκνωση από την υγροποίηση;
- 9) Τι γνωρίζετε για τη θερμοκρασία ενός υγρού κατά την εξάτμιση του;
- 10) α) Ένα βρεγμένο ρούχο στεγνώνει πιο εύκολα όταν το πλησιάσουμε σε αναμμένη σόμπα. Πως εξηγείται αυτό;
β) Γιατί το καυτό τσάι κρυώνει γρηγορότερα όταν το φυσάμε;

Ασκήσεις

- 1) Έχουμε 1 kg πάγου θερμοκρασίας -4°C και θέλουμε να τον μετατρέψουμε σε νερό θερμοκρασίας 20°C . Πόση θερμότητα πρέπει να προσφέρουμε;
Δίνονται οι ειδικές θερμότητες του πάγου και του νερού,
 $C_{\pi} = 2,1 \text{ J/g}^{\circ}\text{C}$ και $C_{\nu} = 4,2 \text{ J/g}^{\circ}\text{C}$ και η λανθάνουσα θερμότητα τήξης του πάγου $L_{\tau} = 334 \text{ J/g}$.
- 2) Διαθέτουμε 10 g πάγου θερμοκρασίας -10°C . Πόση θερμότητα απαιτείται για τη μετατροπή τους σε ατμό θερμοκρασίας 100°C ;
Δίνονται: $C_{\pi} = 2,1 \text{ J/g}^{\circ}\text{C}$, $C_{\nu} = 4,2 \text{ J/g}^{\circ}\text{C}$.
Θερμότητα τήξης του πάγου: $L_{\tau} = 334 \text{ J/g}$ και θερμότητα εξαέρωσης του νερού: $L_{\beta} = 2.256 \text{ J/g}$.
- 3) Η θερμοκρασία τήξης του χαλκού είναι $1.084,6^{\circ}\text{C}$. Σε 100 gr χαλκού θερμοκρασίας $1.084,6^{\circ}\text{C}$ προσφέρουμε θερμότητα $Q = 10.000 \text{ J}$. Θα λιώσει όλος ο χαλκός;
Δίνεται $L_{\tau} = 134 \text{ J/g}$.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

4) Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται πώς μεταβάλλεται με το χρόνο η θερμοκρασία μιας ποσότητας πάγου που θερμαίνεται.

- Πόσο χρόνο διήρκεσε η τήξη του πάγου;
- Σε ποιο χρονικό διάστημα έχουμε μόνο πάγο;
- 15 λεπτά μετά από τη στιγμή που ο πάγος αρχίζει να λιώνει έχουμε μόνο πάγο, μόνο νερό ή πάγο και νερό;
- Σε ποιο χρονικό διάστημα συνυπάρχουν νερό και υδρατμοί;

8. Διάδοση της θερμότητας

Ερωτήσεις θεωρίας

- 1) α) Τι ονομάζουμε διάδοση της θερμότητας με αγωγή;
β) Κατά τη διάδοση θερμότητας με αγωγή από ποιο σώμα σε ποιο μεταφέρεται η θερμότητα;
- 2) α) Τι ονομάζεται θερμική αγωγιμότητα;
β) Ποια υλικά ονομάζονται θερμικοί αγωγοί και ποια θερμικοί μονωτές;
Αναφέρετε παραδείγματα.
- 3) Τι ονομάζεται διάδοση θερμότητας με ρεύματα μεταφοράς;
- 4) Τι ονομάζεται διάδοση θερμότητας με ακτινοβολία;
- 5) α) Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η ποσότητα της ενέργειας που ακτινοβολεί ένα σώμα ανά δευτερόλεπτο;
β) Ένα σώμα μπορεί μόνο να εκπέμπει ή και να απορροφά ακτινοβολία;
- 6) Να γράψετε τις διαφορές μεταξύ των τριών τρόπων διάδοσης της θερμότητας.
- 7) α) Ποιος είναι ο κύριος τρόπος διάδοσης της θερμότητας στα αέρια και στα υγρά;
β) Με ποιόν τρόπο διαδίδεται η θερμότητα στο κενό;
- 8) Να κατατάξετε τα παρακάτω σώματα σε θερμικούς αγωγούς και μονωτές: νερό, χαλκός, πάγος, αέρας, σίδηρος, πλαστικό

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ «ΑΞΙΑ»

- 9) i) Όταν η θερμοκρασία ενός σώματος είναι υψηλότερη από αυτή του περιβάλλοντός του, τότε κάθε δευτερόλεπτο:
- α) απορροφά περισσότερη θερμότητα από όση εκπέμπει.
  - β) εκπέμπει περισσότερη θερμότητα από όση απορροφά.
  - γ) η θερμότητα που εκπέμπει και η θερμότητα που απορροφά με ακτινοβολία είναι ίσες.
- ii) Τι συμβαίνει με τη θερμοκρασία του;
- iii) Αν η θερμοκρασία του σώματος είναι ίδια με τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος, τι ισχύει για τη θερμότητα που εκπέμπει και τη θερμότητα που απορροφά ανά δευτερόλεπτο;
- 10) Γιατί το καλοκαίρι φοράμε ανοιχτόχρωμα ρούχα;

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ